

*Рецензія
офіційного рецензента
на дисертаційну роботу
Пасенчука Павла Васильовича*

**на тему: «ІННОВАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ»,**

представлену на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю
073 «Менеджмент»

1. Актуальність теми дисертаційного дослідження

Сучасний етап розвитку національної економіки України характеризується високим рівнем динамізму, невизначеності та системними викликами. За таких умов традиційні підходи до управління економічною безпекою підприємств часто виявляються недостатньо ефективними. Виникає об'єктивна потреба в інтеграції концепції сталого розвитку (яка враховує економічні, екологічні та соціальні вектори) із сучасними інноваційними інструментами менеджменту.

Дослідження Пасенчука П. В. присвячене розробці та теоретико-методичному обґрунтуванню інноваційного механізму забезпечення економічної безпеки підприємств. Це є надзвичайно актуальним науково-прикладним завданням, оскільки дозволяє суб'єктам господарювання не лише протидіяти загрозам, а й формувати довгострокові конкурентні переваги на засадах інновацій та сталого зростання.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій

Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, що сформульовані в дисертації, базуються на фундаментальних положеннях сучасної економічної науки, теорії менеджменту та концепції економічної безпеки.

Здобувач застосував комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження:

- системний та порівняльний аналіз (для уточнення понятійного апарату);
- економіко-статистичні методи (для оцінювання сучасного стану та тенденцій розвитку підприємств);
- економіко-математичне моделювання (для оцінки ефективності складників інноваційного механізму).

Інформаційну базу дослідження склали законодавчі та нормативно-правові акти України, офіційні дані Державної служби статистики України, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, а також звітні матеріали базових підприємств, що забезпечує високу достовірність результатів.

3. Наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна дисертаційної роботи полягає у поглибленні теоретичних та методичних положень щодо формування інноваційного механізму економічної безпеки підприємств в умовах сталого розвитку.

До найбільш вагомих результатів, що характеризують наукову новизну, належать:

- **Уперше:** сформовано інноваційний механізм економічної безпеки підприємств в умовах сталого розвитку, що включає три взаємопов'язаних блоки: базові засади економічної безпеки підприємства, що містять об'єкт, суб'єкт, принципи, функції, цілі, завдання, види та складові економічної безпеки; взаємозв'язок між системою економічної безпеки підприємства та системою управління, що визначає місце системи економічної безпеки в системі управління підприємством, особливості управління ЕБП з використанням інноваційних інструментів, забезпечення рівноваги реалізації цілей сталого розвитку в управлінні ЕПБ та врахування трансформаційних процесів; формування інструментарію управління економічною безпекою підприємства, що охоплює діагностику загроз, оцінку ЕБП за допомогою інтегрального показника проактивності ЕБП на основі сформованої комплексної системи індикаторів, визначення рівня ЕБП та розробку й реалізацію заходів реагування з застосуванням інноваційного інструментарію.
- **Удосконалено:** систему індикаторів оцінювання економічної безпеки як аналітичне ядро механізму управління, побудовану на принципі відповідності між функціональними сферами діяльності та видами економічної безпеки, враховуючи принципи сталого розвитку; шкалу оцінки рівня економічної безпеки підприємства із застосуванням імітаційної моделі, реалізованої засобами мови програмування Python та методу Монте-Карло; класифікацію загроз економічній безпеці підприємства шляхом введення додаткової класифікаційної ознаки за сферами діяльності підприємства, у межах якої акцентовано увагу на внутрішніх загрозах, зокрема виробничих, збутових, інформаційних, кадрових, пов'язаних із юридичним супроводом, соціальною відповідальністю та внутрішнім контролем.
- **Дістало подальшого розвитку:** сутність дефініції «системи економічної безпеки підприємства»; інтегрований підхід до визначення місця системи економічної безпеки у системі управління підприємством та їх взаємозв'язку; систематизація типів інновацій у контексті економічної безпеки підприємства.

4. Практичне значення результатів дослідження

Практична цінність отриманих Пасенчуком П. В. результатів полягає в тому, що розроблені методичні підходи та рекомендації доведені до рівня

конкретних прикладних інструментів. Вони можуть бути безпосередньо використані менеджментом підприємств різних галузей для:

1. Побудови ефективної системи моніторингу внутрішніх і зовнішніх загроз.
2. Обґрунтування стратегічних рішень щодо інноваційного розвитку в контексті екологізації виробництва.

Матеріали дисертації також мають практичне значення для освітнього процесу при викладанні дисциплін «Економічний аналіз», «Міжнародна безпека» та «Аналіз господарсько-фінансової діяльності підприємств». Наявні довідки про впровадження підтверджують прикладну цінність роботи.

5. Повнота викладу в опублікованих працях та відповідність академічній доброчесності

Основні результати дисертаційного дослідження достатньо повно відображені в опублікованих працях здобувача. Серед них 4 статті у фахових виданнях України, 1 публікація у періодичних виданнях, що індексуються в міжнародних наукометричних базах, 1 одноосібний розділ у колективній монографії, а також 10 тез доповідей на науково-практичних конференціях. Опубліковані праці повністю розкривають зміст дисертації.

Робота є самостійним науковим дослідженням.

6. Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Оцінюючи позитивно дисертаційну роботу в цілому, необхідно висловити деякі зауваження та побажання дискусійного характеру:

1. У другому розділі, під час аналізу сучасного стану економічної безпеки підприємств, доцільно було б ширше розкрити специфіку впливу форс-мажорних обставин (воєнного стану, логістичних криз) на стабільність функціонування досліджуваних суб'єктів.
2. У роботі доцільно було б глибше розкрити вплив процесів цифровізації (наприклад, штучного інтелекту або Big Data) на швидкість реагування інноваційного механізму безпеки.
3. Автор детально описує структуру інноваційного механізму, проте залишається не до кінця зрозумілим, які саме критерії є пріоритетними при виборі між екологічною складовою сталого розвитку та економічною доцільністю в умовах дефіциту фінансових ресурсів підприємства.
4. У списку використаних джерел спостерігається певний дисбаланс у бік вітчизняних авторів, хоча залучення ширшого кола актуальних іноземних публікацій за останні 3 роки (Scopus/WoS) могло б посилити міжнародний контекст дослідження.

Зазначені зауваження не знижують загальну високу наукову якість і практичну цінність дисертаційного дослідження, а мають характер побажань для подальшої наукової роботи здобувача.

Висновок

Дисертаційна робота Пасенчука Павла Васильовича на тему «Інноваційний механізм економічної безпеки підприємств в умовах сталого розвитку» є завершеним, самостійно виконаним науковим дослідженням, яке вирішує важливе науково-прикладне завдання для спеціальності 073 «Менеджмент».

Робота відповідає всім вимогам п.6-9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи», затвердженого Постановою Кабінету міністрів України №44 від 12 січня 2022 р.

Її автор, Пасенчук Павло Васильович, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Рецензент: професор, д-р екон. наук,
професор кафедри економіки
Національного транспортного
університету

Підпис: Парфентьєва Олена Геннадіївна

